ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ធនាគារជាតិ នៃ កម្ពុជា

លេខ ធ៧.០២៤.២៩៩ ប្រ.ក

ប្រកាស
ស្តីពី
ហានិភ័យទីផ្សារសម្រាប់អនុបាតសាពគ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុន របស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ

ទេសាភិបាលធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៧២៣/១៦៧៥ ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពី ការតែងតាំង លោកជំទាវ **ជា សិរី** ជាអគ្គទេសាភិបាល ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា មានឋានៈស្មើទេសរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/២៧ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពី ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១២០៦/០៣៦ ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពី វិសោធនកម្មមាត្រា ១៤ និងមាត្រា ៥៧ នៃច្បាប់ស្តីពី ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១១៩៩/១៣ ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៩ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពី គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- យោងតាមការចាំបាច់របស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា។

សម្រេច
ជំពូកទី ១
បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

ប្រការ ១.- គោលបំណង

ប្រកាសនេះមានគោលបំណងផ្តល់វិធានសម្រាប់វាស់វែងហានិភ័យទីផ្សារក្នុងការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌសាពគ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុន។

ប្រអប់សំបុត្រលេខ ២៥, ឡូត៍លេខ ៤៨ ផ្លូវលេខ ១០២ កែងនឹងផ្លូវលេខ ១៩ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ , ទូរស័ព្ទ : (៨៥៥-២៣) ៧២២ ៥៦៣, ទូរស័ព្ទ / ទូរសារ : (៨៥៥-២៣) ៤២៦ ១១៧

ប្រការ ២.- វិសាលភាព

ប្រកាសនេះមានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ ដែលស្ថិតនៅក្រោមអាណាព្យាបាលរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា តទៅនេះហៅថា "គ្រឹះស្ថាន"។

គ្រឹះស្ថានត្រូវគណនាទ្រព្យសកម្មក្រោយថ្លឹងហានិភ័យសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ ទាំងកម្រិតគ្រឹះស្ថាន និងកម្រិតគួបសរុប ប្រសិនបើមាន។

ប្រការ ៣.- កម្រិតកំណត់កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ

គ្រឹះស្ថានត្រូវគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារក្នុងករណី៖

- ប៉ូស៊ីសិនបញ្ជិកាជួញដូរនៃគ្រប់រូបិយបណ្ណដែលសមមូលជាប្រាក់រៀល គិតជាមធ្យមក្នុងរយៈពេល៦ (ប្រាំមួយ) ខែ មានចំនួនចាប់ពី ៤០ (សែសិប) ប៊ីលានរៀល ឡើងទៅ ឬ
- ប៉ូស៊ីសិនបញ្ជិកាជួញដូរនៃគ្រប់រូបិយបណ្ណដែលសមមូលជាប្រាក់រៀល ធៀបនឹងទ្រព្យសកម្មសរុប គិតជាមធ្យមក្នុងរយៈពេល ៦ (ប្រាំមួយ) ខែ មានចំនួនចាប់ពី ៥ (ប្រាំ) ភាគរយ ឡើងទៅ។

ការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារនៅក្នុងប្រកាសនេះ អនុវត្តចំពោះតែហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ប៉ុណ្ណោះ។

ក្នុងករណីប៉ូស៊ីសិនបញ្ជិកាជួញដូរនៃគ្រប់រូបិយបណ្ណដែលសមមូលជាប្រាក់រៀល គិតជាមធ្យមក្នុងរយៈពេល ៦ (ប្រាំមួយ) ខែ មានតិចជាងកម្រិតកំណត់ខាងលើ គ្រឹះស្ថានត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារចំពោះតែហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ប៉ុណ្ណោះ។

គំរូរបាយការណ៍ ស្តីពី ប៉ូស៊ីសិនបញ្ជិកាជួញដូរ មានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១។

ប្រការ ៤.- និយមន័យ

សម្រាប់គោលបំណងនៃប្រកាសនេះ ពាក្យបច្ចេកទេសមួយចំនួនត្រូវបានកំណត់និយមន័យដូចខាងក្រោម៖

- **ហានិភ័យទីផ្សារ (Market risk)** សំដៅដល់ហានិភ័យនៃការខាតបង់ចំពោះខ្ទង់ក្នុង និងក្រៅតារាងតុល្យការ ដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលថ្លៃនៅលើទីផ្សារ។
- **បញ្ជិកាជួញដូរ (Trading book)** សំដៅដល់កិច្ចបញ្ជិកាដែលគ្រឹះស្ថានប្រើប្រាស់សម្រាប់កត់ត្រាឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលគ្រឹះស្ថានមានបំណងកាន់កាប់សម្រាប់ជួញដូរ ឬការពារហានិភ័យនៃឧបករណ៍ផ្សេងទៀតនៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ។
- **ហានិភ័យបេស៊ីស (Basis risk)** សំដៅដល់ហានិភ័យដែលកើតឡើងដោយសារថ្លៃនៃឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនិងថ្លៃនៃឧបករណ៍ការពារហានិភ័យនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រការពារថ្លៃ ប្រែប្រួលមិនស្របគ្នាទាំងស្រុង ដែលការណ៍នេះកាត់បន្ថយប្រសិទ្ធភាពនៃយុទ្ធសាស្ត្រការពារថ្លៃ។
- **ហានិភ័យខ្សែកោងទិន្នផល (Yield curve risk)** សំដៅដល់ហានិភ័យដែលកើតឡើងដោយសារការប្រែប្រួលនៃអត្រាការប្រាក់ក្នុងទីផ្សារ បញ្ច្រាសពីរចនាសម្ព័ន្ធនៃសំពៀតមូលបត្របំណុលដែលគ្រឹះស្ថានកាន់កាប់។

- **កាតព្វកិច្ចដើមទុន (Capital requirement)** សំដៅដល់បរិមាណដើមទុនដែលគ្រឹះស្ថានត្រូវរក្សាទុកគិតជាភាគរយទៅតាមប្រភេទអ៊ិចស្ប៉ូស៊ើដែលគ្រឹះស្ថានប្រឈមនឹងហានិភ័យទីផ្សារ។
- **មូលបត្រ (Security)** សំដៅដល់ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលបញ្ជាក់ពីសិទ្ធិកាន់កាប់នៅក្នុងក្រុមហ៊ុនមួយ ឬភាពជាម្ចាស់បំណុល ដូចជា មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ មូលបត្របំណុល និងឧបករណ៍និស្សន្ទ។
- **មូលបត្របំណុល (Debt security)** សំដៅដល់ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកបោះផ្សាយមូលបត្រខ្ចីប្រាក់ពីវិនិយោគិនដោយសន្យាសងត្រឡប់ទាំងប្រាក់ដើម និងការប្រាក់ ហើយឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនេះអាចជួញដូរបាននៅលើទីផ្សារមុនឥណប្រតិទាន។
- **មូលបត្របំណុលអាចប្តូរបាន (Convertible debt security)** សំដៅដល់ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុជាបំណុលដែលអាចប្តូរជាភាគហ៊ុនទូទៅរបស់អ្នកបោះផ្សាយ តាមតម្លៃដែលបានកំណត់ជាមុន។
- **ឧបករណ៍និស្សន្ទ (Derivative)** សំដៅដល់កិច្ចសន្យារវាងភាគីពីរឬច្រើន ដែលតម្លៃឧបករណ៍និស្សន្ទ ត្រូវផ្អែកលើតម្លៃទ្រព្យសកម្មសាមី មួយឬច្រើន។
- **ភ្នាក់ងារចាត់ថ្នាក់ឥណទាន (External Credit Assessment Institution - ECAI)** សំដៅដល់ភ្នាក់ងារចាត់ថ្នាក់ឥណទានដែលទទួលស្គាល់ដោយធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា។
- **ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់ (Interest rate related instrument)** សំដៅដល់ឧបករណ៍ទាំងឡាយណាដែលប្រែប្រួលថ្លៃ នៅពេលអត្រាការប្រាក់ប្រែប្រួល។
- **ឡុងប៉ូស៊ីសិន (Long position)** សំដៅដល់ប៉ូស៊ីសិនដែលគ្រឹះស្ថានជាអ្នកទិញសុទ្ធ (Net buyer) នៃទ្រព្យសកម្ម។
- **សតប៉ូស៊ីសិន (Short position)** សំដៅដល់ប៉ូស៊ីសិនដែលគ្រឹះស្ថានជាអ្នកលក់សុទ្ធ (Net seller) នៃទ្រព្យសកម្ម។
- **ណេគសតសែលលីង (Naked short selling)** សំដៅដល់ការធ្វើប្រតិបត្តិការលក់ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរដែលគ្រឹះស្ថានមិនកាន់កាប់ និងមិនបានខ្ចីទុកជាមុន។
- **ប៉ូស៊ីសិនផ្គូផ្គង (Matched position)** សំដៅដល់តម្លៃដាច់ខាតតូចជាង ដែលបានពីការប្រៀបធៀបរវាងឡុងប៉ូស៊ីសិន និងសតប៉ូស៊ីសិនដើម្បីគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ទីផ្សារទូទៅ។ ឧទាហរណ៍៖ ប្រសិនបើគ្រឹះស្ថានមានឡុងប៉ូស៊ីសិន ១.២០០ លានរៀល និងសតប៉ូស៊ីសិន ៧០០ លានរៀល នោះប៉ូស៊ីសិនផ្គូផ្គងមានចំនួន ៧០០ លានរៀល។
- **ការកាត់កងប៉ូស៊ីសិន (Position offsetting)** សំដៅដល់ដំណើរការនៃការកាត់កងឡុងប៉ូស៊ីសិន និងសតប៉ូស៊ីសិន នៅក្នុងប្រភេទហានិភ័យដូចគ្នា (ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ឬហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់)។

- **ម៉ាកធូម៉ាខេត (Mark to market)** សំដៅដល់ការប្រែប្រួលជាប្រចាំថ្ងៃនូវតម្លៃទីផ្សារនៃមូលបត្រ ឬឧបករណ៍និស្សន្ទ ដោយផ្អែកលើតម្លៃដែលបានចេញផ្សាយជាសាធារណៈ (ដោយទីផ្សារមូលបត្រ ឬ Market-makers)។
- **ណូសិនណលប៉ូស៊ីសិន (Notional position)** សំដៅដល់ប៉ូស៊ីសិនដែលមានតម្លៃសមមូលនឹងទ្រព្យសកម្មសាមីរបស់ឧបករណ៍និស្សន្ទ ហើយត្រូវបានកំណត់ដោយថ្លៃចារឹក ឬថ្លៃទីផ្សារ។
- **អប់ហ្សិន (Option)** សំដៅដល់កិច្ចសន្យាឧបករណ៍និស្សន្ទដែលផ្តល់សិទ្ធិ (មិនមែនជាកាតព្វកិច្ច) ក្នុងការទិញ ឬលក់មូលបត្រ ឬទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀតក្នុងតម្លៃដែលបានព្រមព្រៀងជាមុន (Strike-price) ក្នុងអំឡុងពេល ឬកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់ណាមួយ (កាលបរិច្ឆេទអនុវត្តកិច្ចសន្យា)។
- **កិច្ចសន្យារីប៉ូ (Repo agreement)** សំដៅដល់ប្រតិបត្តិការដែលភាគីមួយលក់មូលបត្រឱ្យភាគីមួយទៀត ដោយសន្យាទិញមូលបត្រនោះត្រឡប់មកវិញ នាកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់ណាមួយទៅតាមតម្លៃដែលបានកំណត់ទុកមុន។
- **កិច្ចសន្យារីវើសរីប៉ូ (Reverse-repo agreement)** សំដៅដល់ប្រតិបត្តិការដែលភាគីមួយទិញមូលបត្រពីភាគីមួយទៀតដោយសន្យាលក់មូលបត្រនោះត្រឡប់មកវិញ នាកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់ណាមួយទៅតាមតម្លៃដែលបានកំណត់ទុកមុន។
- **យុទ្ធសាស្ត្រអាប៊ីត្រាច (Arbitrage strategy)** សំដៅដល់យុទ្ធសាស្ត្រកេងយកចំណេញលើភាពខុសគ្នានៃថ្លៃនៅក្នុងទីផ្សារ។
- **ទ្រព្យសកម្មសាមី (Underlying asset)** សំដៅដល់ទ្រព្យសកម្មដែលអាចជាមូលបត្របំណុលសាមី មូលបត្រកម្មសិទ្ធិសាមី អាត្រាការប្រាក់សាមី រូបិយបណ្ណសាមី ជាដើម ដែលតម្លៃទ្រព្យសកម្មនោះជាកត្តាកំណត់ថ្លៃនៃឧបករណ៍និស្សន្ទ។

ប្រការ ៥.- សកម្មភាពជួញដូរដែលត្រូវបានលើកលែង

កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់សកម្មភាពជួញដូរមួយចំនួនត្រូវបានលើកលែងដូចខាងក្រោម៖

- ការកាន់កាប់ប៉ូស៊ីសិនជាខុម៉ូឌីធី (Commodity position) និង
- ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រអាប៊ីត្រាច (Arbitrage strategy) ចំពោះមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ។

ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាអាចនឹងកំណត់កាតព្វកិច្ចដើមទុនចំពោះសកម្មភាពខាងលើ ឬសកម្មភាពជួញដូរផ្សេងទៀត នៅក្នុងបទប្បញ្ញត្តិដោយឡែក តាមការចាំបាច់។

ប្រការ ៦.- សកម្មភាពជួញដូរត្រូវបានហាមឃាត់

គ្រឹះស្ថានត្រូវជួញដូរឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុណាដែលមានក្នុងទីផ្សារមូលបត្រផ្លូវការ ឬនៅទីផ្សាររំលងបញ្ជរប៉ុណ្ណោះ ដែលក្នុងនោះសកម្មភាពជួញដូរឧបករណ៍មួយចំនួនត្រូវបានហាមឃាត់ដូចខាងក្រោម៖

- ការលក់អប់ហ្សិន និង
- ការធ្វើណេគសតសែលលីង។

h

ជំពូកទី ២

អភិបាលកិច្ច និងការវាយតម្លៃដោយប្រុងប្រយ័ត្ន

ប្រការ ៧.- ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល និងគណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវបង្កើត អនុម័ត និងពិនិត្យឡើងវិញជាប្រចាំលើក្របខ័ណ្ឌគ្រប់គ្រងហានិភ័យទីផ្សារ។ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវធានាថា គោលនយោបាយ ដំណើរការ និងប្រព័ន្ធ ត្រូវបានអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដើម្បី កំណត់ វាយតម្លៃ តាមដាន គ្រប់គ្រង និងដោះស្រាយបញ្ហាហានិភ័យទីផ្សារក្រោមការទទួលខុសត្រូវដោយផ្ទាល់របស់គណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់។ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលត្រូវកំណត់និងអនុម័តរីសអាប់ភែថាយដែលគ្រឹះស្ថានមានបំណងទទួលយកសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារដែលបញ្ជាក់អំពីចរិតលក្ខណៈ ប្រភេទ និងកម្រិតហានិភ័យទីផ្សារ។

គណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់ ត្រូវធានាថា គ្រឹះស្ថានមាននីតិវិធី និងប្រព័ន្ធបច្ចេកទេស ដែលអាចកំណត់ វាស់វែង តាមដាន រាយការណ៍ គ្រប់គ្រង ឬកាត់បន្ថយហានិភ័យទីផ្សារ ស្របតាមគោលនយោបាយដែលក្រុមប្រឹក្សាភិបាលបានអនុម័ត។ គណៈគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់ត្រូវធានាថា គ្រឹះស្ថានបានបែងចែកមុខងារភារកិច្ចឱ្យបានត្រឹមត្រូវរវាងអ្នកទទួលបន្ទុកលើប្រតិបត្តិការទីផ្សារ អ្នកវាយតម្លៃ អ្នកគ្រប់គ្រងហានិភ័យ អ្នកចុះកិច្ចបញ្ជិកា និងអ្នកត្រួតពិនិត្យ។

ប្រការ ៨.- ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ

គ្រឹះស្ថានត្រូវគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ ចំពោះរាល់ឧបករណ៍ដែលអាចមានហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់នាកាលបរិច្ឆេទដែលប្រតិបត្តិការនោះកើតឡើង។

គ្រឹះស្ថានត្រូវគ្រប់គ្រងហានិភ័យទីផ្សារដោយបំពេញកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារគ្រប់ពេលវេលា រួមទាំងកាតព្វកិច្ចដើមទុននាចុងថ្ងៃធ្វើការ។ គ្រឹះស្ថានត្រូវធានាថា សកម្មភាពជួញដូរ ត្រូវស្ថិតក្នុងកម្រិតកំណត់ហានិភ័យទីផ្សារ រួមទាំងកម្រិតកំណត់ប្រតិបត្តិការក្នុងថ្ងៃ។

ក្នុងករណីកាតព្វកិច្ចដើមទុនរបស់គ្រឹះស្ថានមិនគ្រប់គ្រាន់តាមកម្រិតកំណត់ក្នុងពេលណាមួយ គ្រឹះស្ថានត្រូវចាត់វិធានការបន្ទាន់ក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចនោះ។

ប្រការ ៩.- វិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃ

គ្រឹះស្ថានត្រូវធ្វើម៉ាកធូម៉ាខេតចំពោះរាល់ប៉ូស៊ីសិនរៀងរាល់ថ្ងៃតាមតម្លៃទីផ្សារចុងថ្ងៃដែលបានពីប្រភពឯករាជ្យដើម្បីទទួលបាននូវតម្លៃប៉ូស៊ីសិន។ ក្នុងករណីគ្រឹះស្ថានមិនអាចធ្វើម៉ាកធូម៉ាខេតបាន គ្រឹះស្ថានត្រូវប្រើប្រាស់តម្លៃចារឹក។

គ្រឹះស្ថានត្រូវបង្កើត និងរក្សាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងដែលមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីធានាថាការវាយតម្លៃនោះ មានលក្ខណៈប្រុងប្រយ័ត្ននិងអាចជឿទុកចិត្តបាន។ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងនេះត្រូវរួមបញ្ចូលៈ

- គោលនយោបាយនិងនីតិវិធីវាយតម្លៃ ដោយកំណត់ច្បាស់លាស់អំពី ១/- ការទទួលខុសត្រូវរបស់ផ្នែកផ្សេងៗដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការកំណត់ការវាយតម្លៃ ២/- ប្រភពជាក់លាក់នៃព័ត៌មានទីផ្សារ និងការពិនិត្យលើភាពជឿទុកចិត្តបាននៃព័ត៌មាននោះ និង ៣/- ភាពញឹកញាប់នៃការផ្ទៀងផ្ទាត់ដោយឯករាជ្យ ដូចមានកំណត់ក្នុងប្រការ ១០ នៃប្រកាសនេះ និង

- យន្តការរាយការណ៍ច្បាស់លាស់ និងឯករាជ្យ សម្រាប់ផ្នែកគ្រប់គ្រងហានិភ័យដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះដំណើរការវាយតម្លៃ និងមានឯករាជ្យភាពពីការិយាល័យជួរមុខ (មុខងារវិនិយោគ)។

ប្រការ ១០.- ការផ្ទៀងផ្ទាត់ថ្លៃដោយឯករាជ្យ

ក្រៅពីការធ្វើម៉ាកធូម៉ាខេតប្រចាំថ្ងៃ គ្រឹះស្ថានត្រូវផ្ទៀងផ្ទាត់ថ្លៃដោយឯករាជ្យ។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់នេះជាដំណើរការដែលត្រូវអនុវត្តជាប្រចាំដើម្បីធានាពីភាពត្រឹមត្រូវនៃថ្លៃទីផ្សារ។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់ថ្លៃទីផ្សារត្រូវធ្វើឡើងដោយផ្នែកគ្រប់គ្រងហានិភ័យដែលមានឯករាជ្យភាពពីការិយាល័យជួរមុខ ក្នុងគោលបំណងបង្ហាញពីកំហុសឆ្គង ឬភាពលម្អៀងនៅក្នុងការកំណត់ថ្លៃរបស់ការិយាល័យជួរមុខ។ ការផ្ទៀងផ្ទាត់នេះត្រូវធ្វើឡើងជាប្រចាំយ៉ាងហោចណាស់រៀងរាល់ខែ ឬញឹកញាប់ជាងនេះតាមការចាំបាច់ផ្អែកតាមប្រភេទនិងហានិភ័យនៃសកម្មភាពជួញដូរ។

ប្រការ ១១.- បញ្ជិកាជួញដូរ និងបញ្ជិកាធនាគារ

ចំពោះការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ គ្រឹះស្ថានត្រូវគិតបញ្ចូលតែប៉ូស៊ីសិននៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែចំពោះហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ គ្រឹះស្ថានត្រូវគិតបញ្ចូលទាំងប៉ូស៊ីសិននៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ និងបញ្ជិកាធនាគារ។ ប៉ូស៊ីសិនទាំងនេះ រួមបញ្ចូលឧបករណ៍ដែលបំពេញបានតាមលក្ខខណ្ឌអប្បបរមា ដូចខាងក្រោម៖

ក. មិនមានឧបសគ្គផ្នែកច្បាប់ដែលរារាំងការលក់ ឬការការពារពេញលេញចំពោះឧបករណ៍ទាំងនោះ និង

ខ. មានការវាយតម្លៃទីផ្សារប្រចាំថ្ងៃ ហើយបម្រែបម្រួលថ្លៃត្រូវបានកត់ត្រាក្នុងគណនីចំណេញ/ខាត។

គ្រឹះស្ថានត្រូវកត់ត្រាឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុទៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ ចាប់តាំងពីថ្ងៃធ្វើប្រតិបត្តិការដំបូង។ ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុទាំងឡាយដែលមិនត្រូវបានកត់ត្រាក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ ត្រូវកត់ត្រាក្នុងបញ្ជិកាធនាគារ។

ជំពូកទី ៣

ការគណនាទ្រព្យសកម្មក្រោយថ្លឹងហានិភ័យសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ

ផ្នែក ១៖ បន្ទុកដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ

ប្រការ ១២.- រូបមន្ត

បន្ទុកដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ ត្រូវបានគណនាដូចខាងក្រោម៖

បន្ទុកដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ $= (CR_{IRR} \times SF_{IRR}) + (CR_{EQ} \times SF_{EQ}) + (CR_{FX} \times SF_{FX})$

ដែល៖

- CR_{IRR} = កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ បូកនិងកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអប់ហ្សិនពីឧបករណ៍បំណុល
- CR_{EQ} = កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ បូកនិងកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអប់ហ្សិនពីឧបករណ៍មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

- CR_{FX} = កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ បូកនិងកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអប់ហ្សិនពីឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាប្តូរប្រាក់
- SF_{IRR} = មេគុណថ្លឹងសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ត្រូវបានកំណត់ ១,៣០
- SF_{EQ} = មេគុណថ្លឹងសម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិត្រូវបានកំណត់ ៣,៥០ និង
- SF_{FX} = មេគុណថ្លឹងសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ត្រូវបានកំណត់ ១,២០។

យោងតាមការគណនាបន្ទុកដើមទុនខាងលើ គ្រឹះស្ថានអាចគណនាទ្រព្យសកម្មក្រោយថ្លឹងហានិភ័យសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ តាមរូបមន្តដូចខាងក្រោម៖

ទ្រព្យសកម្មក្រោយថ្លឹងហានិភ័យសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ	**= បន្ទុកដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ X ១២,៥០**

ប្រការ ១៣.- ការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុន

ហានិភ័យទីផ្សារត្រូវបានវាយតម្លៃលើប៉ូស៊ីសិននៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ ដែលមានសមាសធាតុ ២ ដូចខាងក្រោម៖

ក. ហានិភ័យជាក់លាក់ សំដៅដល់ហានិភ័យនៃការខាតបង់តម្លៃនៃប៉ូស៊ីសិននៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ ដែលកើតឡើងពីបម្រែបម្រួលថ្លៃនៃមូលបត្របំណុល មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងកិច្ចសន្យានៃឧបករណ៍និស្សន្ទទាំងឡាយណាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអ្នកបោះផ្សាយនៃឧបករណ៍ទាំងនោះ នៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ និង

ខ. ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ សំដៅដល់ហានិភ័យនៃការខាតបង់ពាក់ព័ន្ធនឹងឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ ដោយសារបម្រែបម្រួលអត្រាការប្រាក់ទីផ្សារ ថ្លៃមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងអត្រាប្តូរប្រាក់។

ហានិភ័យជាក់លាក់ និងហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ ដែលកើតមានចំពោះហានិភ័យទីផ្សារ មានបង្ហាញ ដូចខាងក្រោម៖

សមាសធាតុហានិភ័យទីផ្សារ	ហានិភ័យជាក់លាក់	ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ
អត្រាការប្រាក់	មាន	មាន
មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ	មាន	មាន
អត្រាប្តូរប្រាក់	គ្មាន	មាន
ឧបករណ៍និស្សន្ទ	យោងទៅឧបសម្ព័ន្ធ ៤ និង៥	
អប់ហ្សិន	ប៉ូស៊ីសិនជាអប់ហ្សិន និងប៉ូស៊ីសិននៃឧបករណ៍សាមីត្រូវបានគណនាដាច់ដោយឡែកពីប៉ូស៊ីសិនដទៃទៀតនៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ។	

ផ្នែក ២៖ ភាគព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់

ប្រការ ១៤.- ឧបករណ៍ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងការគណនាភាគព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់

ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ រួមមាន មូលបត្របំណុល និងឧបករណ៍ដទៃទៀតដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់នៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ ដូចជា កិច្ចសន្យារីប៉ូ និងកិច្ចសន្យារីវើសរីប៉ូ។ ឧបករណ៍ទាំងនោះរាប់បញ្ចូលមូលបត្របំណុលដែលមានអត្រាការប្រាក់ថេរនិងអត្រាការប្រាក់អណ្តែត និងឧបករណ៍ដទៃទៀតដែលមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែល រួមទាំង ភាគហ៊ុនអាទិភាពដែលមិនអាចប្តូរបានជាភាគហ៊ុនទូទៅ។ សញ្ញាបណ្ណដែលអាចប្តូរបាន ត្រូវបានចាត់ទុកជាមូលបត្របំណុល ប្រសិនបើសញ្ញាបណ្ណនោះត្រូវបានជួញដូរដូចមូលបត្របំណុល។

ប្រព័ន្ធវាស់វែងហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ត្រូវរាប់បញ្ចូលឧបករណ៍និស្សន្ទទាំងអស់នៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ ដែលប្រែប្រួលតាមអត្រាការប្រាក់ ដូចជា កិច្ចសន្យាស្វបអត្រាការប្រាក់ (Interest rate swaps) កិច្ចសន្យាហ្វូឈើរសញ្ញាបណ្ណ (Bond futures) កិច្ចសន្យាស្វបឆ្លងរូបិយបណ្ណ (Cross-currency swaps) ប៉ូស៊ីសិនហ្វ័រវើដប្តូររូបិយបណ្ណ (Forward foreign exchange position) កិច្ចព្រមព្រៀងហ្វ័រវើដអត្រាការប្រាក់ (Forward rate agreement) និងកិច្ចសន្យាហ្វ័រវើដផ្សេងៗ (Other forward contracts)។ វិធីសាស្រ្តគណនាហានិភ័យអត្រាការប្រាក់សម្រាប់អប់ហ្សិន មានកំណត់ក្នុងប្រការ ២៩ នៃប្រកាសនេះ។

ចំពោះឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដូចគ្នា (សំដៅដល់អ្នកបោះផ្សាយ អត្រាគូប៉ុង រូបិយបណ្ណ និងឥណប្រតិទាន ដូចគ្នា) គ្រឹះស្ថានត្រូវដកចេញនូវចំនួនដែលអាចកាត់កងរវាងឡុងប៉ូស៊ីសិន និងសតប៉ូស៊ីសិន ពីការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ ទាំងហានិភ័យជាក់លាក់ និងហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ។ គ្រឹះស្ថានមិនត្រូវកាត់កងប៉ូស៊ីសិននៃឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលមានចរិតលក្ខណៈខុសគ្នា ទោះបីជាអ្នកបោះផ្សាយតែមួយក៏ដោយ។ កិច្ចសន្យាហ្វូឈើរ ឬ កិច្ចសន្យាហ្វ័រវើដ ដែលបានកាត់កងទាំងស្រុងដោយទ្រព្យសកម្មសាមី ត្រូវបានដកចេញពីការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុន។

គ្រឹះស្ថានត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍ដាច់ដោយឡែកអំពីការកាត់កងប៉ូស៊ីសិននៃឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដូចគ្នា និងការកាត់កងរវាងឧបករណ៍និស្សន្ទនិងទ្រព្យសកម្មសាមី ដែលត្រូវដកចេញពីការគណនាហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ទាំងហានិភ័យជាក់លាក់ និងហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ។

ប្រការ ១៥.- សមាសធាតុហានិភ័យអត្រាការប្រាក់

ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ កើតឡើងពីសមាសធាតុ ២ គឺ ១/- "ហានិភ័យជាក់លាក់" និង ២/- "ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ"។ គ្រឹះស្ថានត្រូវគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ ដោយកំណត់ប៉ូស៊ីសិននៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរដែលមានហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ និងត្រូវបែងចែកប៉ូស៊ីសិនទៅតាមសំពៀតរូបិយបណ្ណសំខាន់នីមួយៗ (សម្រាប់តែហានិភ័យទីផ្សារទូទៅប៉ុណ្ណោះ)។ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ ជាផលបូកនៃកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យជាក់លាក់ និង កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅទៅតាមសំពៀតរូបិយបណ្ណសំខាន់នីមួយៗដោយមិនចាំបាច់គិតពីសញ្ញាផ្ទុយគ្នា (កាតព្វកិច្ចដើមទុនត្រូវបានកត់ត្រាជាតម្លៃដាច់ខាត)។ រូបិយបណ្ណសំខាន់ នឹងមានកំណត់ក្នុង "សេចក្តីណែនាំស្តីពី ការអនុវត្តប្រកាសស្តីពី ហានិភ័យទីផ្សារសម្រាប់អនុបាតភាពគ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុនរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ"។

នៅពេលគ្រឹះស្ថានមានប៉ូស៊ីសិនជារូបិយបណ្ណមួយ ឬច្រើនក្រៅពីរូបិយបណ្ណសំខាន់ដែលមានកំណត់ក្នុងសេចក្តីណែនាំ រូបិយបណ្ណទាំងនោះត្រូវចាត់ទុកជា "រូបិយបណ្ណផ្សេងទៀត" ហើយគ្រឹះស្ថានត្រូវរៀបចំតារាងឥណប្រតិទានច្រើនកម្រិត សម្រាប់រូបិយបណ្ណទាំងនោះ និងកត់ត្រាឡុងប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធ និងសតប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធសម្រាប់រូបិយបណ្ណនីមួយៗទៅតាមថាមប៉ៃន (Time band) ដោយមិនចាំបាច់បង្កើតតារាងឥណប្រតិទានច្រើនកម្រិតដាច់ដោយឡែកពីគ្នាទេ។ ដើម្បីគណនាប៉ូស៊ីសិនដុលសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ គ្រឹះស្ថានត្រូវបូកតម្លៃដាច់ខាតនៃប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធនៃជារូបិយបណ្ណនីមួយៗ ដោយមិនគិតពីឡុងប៉ូស៊ីសិន ឬសតប៉ូស៊ីសិន។ ប៉ូស៊ីសិនដុលនៃថាមប៉ៃននីមួយៗ ត្រូវបូកបញ្ចូលគ្នាដើម្បីទទួលបានប៉ូស៊ីសិនដុលសរុបសម្រាប់ "រូបិយបណ្ណផ្សេងទៀត"។

ប្រការ ១៦.- ហានិភ័យជាក់លាក់

កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យជាក់លាក់ គឺជាផលបូកសរុបនៃតម្លៃដាច់ខាតនៃឡុងប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធទាំងអស់ និងសតប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធទាំងអស់ដែលបានថ្លឹង នៃឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុពាក់ព័ន្ធ។ ប៉ូស៊ីសិននីមួយៗត្រូវបានថ្លឹងទៅតាមកម្រិតថ្លឹងហានិភ័យជាក់លាក់ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីគុណភាព និងឥណប្រតិទាននៃឧបករណ៍នោះ។ សម្រាប់គោលបំណងនៃប្រកាសនេះ ប៉ូស៊ីសិននៃឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់ត្រូវបានបែងចែកជា ៣ ប្រភេទ គឺ "មូលបត្របំណុលរដ្ឋ" "មូលបត្របំណុលមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់" និង "មូលបត្របំណុលផ្សេងៗ"។

ក. "មូលបត្របំណុលរដ្ឋ" រួមមាន៖

- មូលបត្របំណុលគ្រប់ប្រភេទដែលបោះផ្សាយឬធានាទាំងស្រុងដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
- មូលបត្របំណុលដែលបោះផ្សាយ ដោយធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ឬ
- មូលបត្របំណុលដែលបោះផ្សាយឬធានាទាំងស្រុងដោយរដ្ឋាភិបាល ឬធនាគារកណ្តាលនៃប្រទេសផ្សេង ដែលត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មចំណាត់ថ្នាក់ដោយភ្នាក់ងារចាត់ថ្នាក់ឥណទាន (ECAI) ផ្អែកលើលទ្ធភាពទូទាត់សងបំណុលរបស់ប្រទេសដែលបោះផ្សាយមូលបត្រនោះ។

ខ. "មូលបត្របំណុលមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់" រួមមាន៖

- មូលបត្របំណុលដែលបោះផ្សាយឬធានាទាំងស្រុងដោយធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ពហុភាគី ដូចជា ក្រុមរបស់ធនាគារពិភពលោក (ធនាគារអន្តរជាតិសម្រាប់ការស្តារនិងអភិវឌ្ឍ សាជីវកម្មហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ ភ្នាក់ងារធានារ៉ាប់រងវិនិយោគពហុភាគី និងសមាគមអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ) ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ថ្មី ធនាគារវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអាស៊ី និងធនាគារអឺរ៉ុបសម្រាប់ការស្តារនិងអភិវឌ្ឍ។ មូលបត្របំណុលទាំងនេះត្រូវមានចំណាត់ថ្នាក់វិនិយោគដោយ ECAI យ៉ាងតិចចំនួនមួយ
- មូលបត្របំណុលផ្សេងទៀត ដែលមានចំណាត់ថ្នាក់វិនិយោគដោយ ECAI យ៉ាងតិចចំនួនមួយ និងអ្នកបោះផ្សាយមូលបត្រនេះបានបោះផ្សាយមូលបត្រនៅលើទីផ្សារផ្លូវការ ឬ
- មូលបត្របំណុលផ្សេងទៀត ដែលមានចំណាត់ថ្នាក់វិនិយោគដោយ ECAI យ៉ាងតិច ចំនួនពីរ។

គ. "មូលបត្របំណុលផ្សេងៗ" គឺជាមូលបត្របំណុលដែលមិនមែនជា "មូលបត្របំណុលរដ្ឋ" និង "មូលបត្របំណុលមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់"។

កម្រិតថ្លឹងហានិភ័យជាក់លាក់ចំពោះឧបករណ៍ពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់ មានបង្ហាញនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៣។

ប្រការ ១៧.- ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ

កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ ត្រូវបានគណនាដោយបូកបញ្ចូលសមាសធាតុទាំងបួន ដូចខាងក្រោម៖

- ១០០% នៃផលបូកសរុបនៃប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធនៃរូបិយវត្ថុ/រូបិយបណ្ណសំខាន់ និងប៉ូស៊ីសិនដុលនៃ "រូបិយបណ្ណផ្សេងទៀត" ដោយមិនគិតពីសញ្ញា +/- នៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ សម្រាប់កំណត់កាតព្វកិច្ចដើមទុន ដើម្បីរ៉ាប់រងហានិភ័យដាយរិចសិនណល (Directional risk)
- ១០% នៃចំនួនប៉ូស៊ីសិនផ្ទុយផ្គងនៅក្នុងថាមប៊ែននីមួយៗ សម្រាប់កំណត់កាតព្វកិច្ចដើមទុនដោយមិនអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងជួរឈរ (Vertical disallowance) ដើម្បីរ៉ាប់រងហានិភ័យបេស៊ីស
- ៤០%, ៣០% ឬ ១០០% នៃប៉ូស៊ីសិនផ្ទុយផ្គងនៅក្នុងថាមហ្សូន (Time zone) តែមួយ ឬឆ្លងថាមហ្សូន សម្រាប់កំណត់កាតព្វកិច្ចដើមទុន ដោយមិនអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងជួរដេក (Horizontal disallowance) ដើម្បីរ៉ាប់រងហានិភ័យខ្សែកោងទិន្នផល និង
- កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអប់ហ្សិន ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់ ដូចមានកំណត់ក្នុងប្រការ ២៩ នៃប្រកាសនេះ។

ការគណនាផលបូកនៃសមាសធាតុទាំងបួនខាងលើ មានពន្យល់លម្អិតក្នុង "សេចក្តីណែនាំស្តីពីការអនុវត្តប្រកាសស្តីពី ហានិភ័យទីផ្សារសម្រាប់អនុបាតភាពគ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុនរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ"។

ប្រការ ១៨.- ឧបករណ៍និស្សន្ទពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់

ក្នុងការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ គ្រឹះស្ថានត្រូវរាប់បញ្ចូលឧបករណ៍និស្សន្ទពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់ និងឧបករណ៍ក្រៅតារាងតុល្យការនៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរដែលប្រែប្រួលតាមអត្រាការប្រាក់។ នៅពេលគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុននៃឧបករណ៍និស្សន្ទ ដំបូងគ្រឹះស្ថានត្រូវប្តូរឧបករណ៍និស្សន្ទទៅជាតម្លៃទ្រព្យសកម្មសាមី។ បន្ទាប់មក គ្រឹះស្ថានត្រូវគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យជាក់លាក់ និងហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ ដោយផ្អែកលើប្រភេទនៃទ្រព្យសកម្មទាំងនោះ ប្រសិនបើមាន។ វិធានក្នុងការគណនាមានកំណត់ក្នុង "សេចក្តីណែនាំស្តីពីការអនុវត្តប្រកាសស្តីពី ហានិភ័យទីផ្សារសម្រាប់អនុបាតភាពគ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុនរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ"។ ដូច្នេះ ចំនួនដែលត្រូវដាក់បញ្ចូលក្នុងការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុន ត្រូវគិតតាមតម្លៃទីផ្សារនៃចំនួនប្រាក់ដើមរបស់មូលបត្រសាមី ឬណូសិនណលមូលបត្រសាមី ដែលទទួលបានពីការវាយតម្លៃតាមវិធីសាស្ត្រដូចមានកំណត់ក្នុងប្រការ ៩ នៃប្រកាសនេះ។

តារាងសង្ខេបស្តីពីកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ឧបករណ៍និស្សន្ទពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់មានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៤។

ប្រការ ១៩.- ហានិភ័យជាក់លាក់សម្រាប់ឧបករណ៍និស្សន្ទពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់

កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យជាក់លាក់ មិនត្រូវបានគណនាចំពោះឧបករណ៍និស្សន្ទមួយចំនួន ដូចជា កិច្ចសន្យាស្វបអត្រាការប្រាក់ កិច្ចសន្យាស្វបឆ្លងរូបិយបណ្ណ កិច្ចសន្យាហ្វ័រវើដអត្រាការប្រាក់ កិច្ចសន្យាហ្វ័រវើដប្តូររូបិយបណ្ណ កិច្ចសន្យាហ្វូឈ័រអត្រាការប្រាក់ និងកិច្ចសន្យាហ្វូឈ័រសន្ទស្សន៍អត្រាការប្រាក់។ ក្នុងករណីឧបករណ៍និស្សន្ទមានទ្រព្យសកម្មសាមីជាប្រភេទមូលបត្របំណុល ឬសន្ទស្សន៍មូលបត្របំណុល ការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យជាក់លាក់ត្រូវអនុវត្តស្របតាមហានិភ័យជាក់លាក់នៃអ្នកបោះផ្សាយមូលបត្របំណុលនោះ ដូចមានកំណត់ក្នុងប្រការ ១៦ នៃប្រកាសនេះ។

ប្រការ ២០.- ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅសម្រាប់ឧបករណ៍និស្សន្ទពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់

ការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅចំពោះប៉ូស៊ីសិននៃគ្រប់ឧបករណ៍និស្សន្ទទាំងអស់ (លើកលែងតែប៉ូស៊ីសិនដែលត្រូវបានកាត់កងទាំងស្រុងចំពោះឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដូចគ្នា ដូចមានកំណត់ក្នុងប្រការ ៨ និងប្រការ ១៨ នៃប្រកាសនេះ) ត្រូវដូចគ្នានឹងការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ ចំពោះឧបករណ៍ក្នុងតារាងតុល្យការ (ប៉ូស៊ីសិនជាសាច់ប្រាក់)។ វិធាននិងជំហាននៃការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ឧបករណ៍និស្សន្ទពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់ មានពន្យល់លម្អិតក្នុង "សេចក្តីណែនាំស្តីពី ការអនុវត្តប្រកាសស្តីពី ហានិភ័យទីផ្សារសម្រាប់អនុបាតភាពគ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុនរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ"។

ផ្នែក ៣៖ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

ប្រការ ២១.- ឧបករណ៍ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិកើតមានឡើងនៅពេលគ្រឹះស្ថានកាន់កាប់ប៉ូស៊ីសិននៃឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុទាំងឡាយណាដែលមានចរិតលក្ខណៈដូចមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ នៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ។ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យនេះ ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះប៉ូស៊ីសិនក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរសម្រាប់ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមួយចំនួន ដូចខាងក្រោម៖

- ភាគហ៊ុនទូទៅ (ទោះបីមាន ឬ គ្មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត)
- ភាគហ៊ុនអាទិភាព ដែលអាចប្តូរជាភាគហ៊ុនទូទៅ
- មូលបត្របំណុលដែលអាចប្តូរបាន នៅពេលមូលបត្រទាំងនោះត្រូវបានជួញដូរដូចមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ
- ឧបករណ៍និស្សន្ទមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និង
- ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀត ដែលមានចរិតលក្ខណៈដូចមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ។

ប៉ូស៊ីសិនផ្ទុយគ្នានៅក្នុងមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ឬសន្ទស្សន៍ភាគហ៊ុនតែមួយនៅក្នុងទីផ្សារដូចគ្នាអាចកាត់កងបានដើម្បីទទួលបានឡុងប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធ ឬសតប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធ ក្នុងការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យជាក់លាក់ និងហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ។ ឧទាហរណ៍៖ កិច្ចសន្យាហ្វូឈ័រមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ អាចកាត់កងជាមួយប៉ូស៊ីសិនជាសាច់ប្រាក់ដែលផ្ទុយគ្នាចំពោះមូលបត្រកម្មសិទ្ធិដូចគ្នា។

ប្រការ ២២.- សមាសធាតុហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ជាផលបូកនៃសមាសធាតុ ២ គឺ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យជាក់លាក់នៃការកាន់កាប់ប៉ូស៊ីសិនក្នុងមូលបត្រកម្មសិទ្ធិនីមួយៗ និងកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ នៃការកាន់កាប់ប៉ូស៊ីសិនមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ នៅក្នុងទីផ្សារទាំងមូល។

កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យជាក់លាក់ ត្រូវបានកំណត់ ៨% នៃប៉ូស៊ីសិនមូលបត្រកម្មសិទ្ធិដុល (បន្ទាប់ពីការកាត់កងឡុងប៉ូស៊ីសិននិងសតប៉ូស៊ីសិននៃមូលបត្រកម្មសិទ្ធិពីអ្នកបោះផ្សាយតែមួយ និងមានចរិតលក្ខណៈដូចគ្នាទាំងស្រុង)។ ប៉ូស៊ីសិនមូលបត្រកម្មសិទ្ធិដុលរបស់គ្រឹះស្ថាន គឺជាផលបូកតម្លៃដាច់ខាតនៃឡុងប៉ូស៊ីសិន និងសតប៉ូស៊ីសិនមូលបត្រកម្មសិទ្ធិទាំងអស់។

កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ ត្រូវបានកំណត់ ៨% នៃភាពខុសគ្នារវាងឡុងប៉ូស៊ីសិនមូលបត្រកម្មសិទ្ធិសរុប និងសតប៉ូស៊ីសិនមូលបត្រកម្មសិទ្ធិសរុប មានន័យថា ៨% នៃប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធនៅក្នុងទីផ្សារមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ។

គ្រឹះស្ថានត្រូវគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិដាច់ដោយឡែកពីគ្នាទៅតាមទីផ្សារដែលគ្រឹះស្ថានជួញដូរ។ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសរុប គឺជាផលបូកកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ទីផ្សារទាំងអស់។

ឧទាហរណ៍ពីការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ មានបង្ហាញក្នុង "សេចក្តីណែនាំស្តីពី ការអនុវត្តប្រកាសស្តីពី ហានិភ័យទីផ្សារសម្រាប់អនុបាតភាពគ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុនរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ"។

ប្រការ ២៣.- ឧបករណ៍និស្សន្ទមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

រាល់ឧបករណ៍និស្សន្ទមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងប៉ូស៊ីសិនក្រៅតារាងតុល្យការផ្សេងទៀតក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរដែលរងផលប៉ះពាល់ពីបម្រែបម្រួលថ្លៃមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ត្រូវរាប់បញ្ចូលក្នុងការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិទាំងហានិភ័យជាក់លាក់ និងហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ។ ការគណនាត្រូវធ្វើឡើងទាំងឧបករណ៍និស្សន្ទសម្រាប់មូលបត្រកម្មសិទ្ធិនីមួយៗ និងសម្រាប់សន្ទស្សន៍មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ។

ការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអប់ហ្សិនមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ មានកំណត់ក្នុងប្រការ ២៩ នៃប្រកាសនេះ។

ប្រការ ២៤.- កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ឧបករណ៍និស្សន្ទមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

ក្នុងការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ឧបករណ៍និស្សន្ទមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ដំបូងគ្រឹះស្ថានត្រូវបំប្លែងឧបករណ៍និស្សន្ទទៅជាប៉ូស៊ីសិនមូលបត្រកម្មសិទ្ធិសាមី (Underlying equities) ដូចខាងក្រោម៖

- កិច្ចសន្យាហ្វូឈឺរនិងហ្វ័រវើដពាក់ព័ន្ធនឹងមូលបត្រកម្មសិទ្ធិនីមួយៗ ត្រូវគិតតាមតម្លៃទីផ្សារនៃមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

- កិច្ចសន្យាហិរញ្ញវត្ថុពាក់ព័ន្ធនឹងសន្ទស្សន៍ភាគហ៊ុន ត្រូវគិតតាមតម្លៃម៉ាកធូម៉ាខេតនៃល្វាសិនណលសំរៀតមូលបត្រកម្មសិទ្ធិសាមី ឬ
- ស្វបមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ ត្រូវកំណត់ជាពីរល្វាសិនណលប៉ូស៊ីសិន។

តារាងសង្ខេបស្តីពីកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ឧបករណ៍និស្សន្ទមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ មានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៥។

ផ្នែក ៤៖ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់

ប្រការ ២៥.- កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់

កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ត្រូវបានកំណត់ ៨% នៃ "ប៉ូស៊ីសិនចំហសុទ្ធសរុប"។

ប្រការ ២៦.- ការគណនាប៉ូស៊ីសិនជារូបិយបណ្ណ និងមាស

កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ អនុវត្តចំពោះការកាន់កាប់ប៉ូស៊ីសិនជារូបិយបណ្ណ និងមាស ទាំងប៉ូស៊ីសិននៅក្នុងបញ្ជិកាធនាគារ និងបញ្ជិកាជួញដូរ។

គ្រឹះស្ថានត្រូវគណនាប៉ូស៊ីសិននៃរូបិយបណ្ណ និងមាស ជា ២ ដំណាក់កាល ដូចខាងក្រោម៖

- ដំណាក់កាលទី១ ៖ គណនាប៉ូស៊ីសិនចំហសុទ្ធនៃរូបិយបណ្ណនីមួយៗ និងមាស និង
- ដំណាក់កាលទី២ ៖ គណនា "ប៉ូស៊ីសិនចំហសុទ្ធសរុប" នៃរូបិយបណ្ណ និងបូកបន្ថែមទាំងតម្លៃដាច់ខាតប៉ូស៊ីសិនចំហសុទ្ធជាមាស។

ប្រការ ២៧.- ការគណនាប៉ូស៊ីសិនចំហសុទ្ធសរុបនៃរូបិយបណ្ណនីមួយៗ និងមាស

ប៉ូស៊ីសិនចំហសុទ្ធសរុបនៃរូបិយបណ្ណនីមួយៗនិងមាសរបស់គ្រឹះស្ថាន ជាផលបូកនៃ៖

- ប៉ូស៊ីសិនដល់ដៃសុទ្ធ (ទ្រព្យសកម្មសរុប ដក ទ្រព្យអកម្ម និងមូលនិធិភាគទុនិកសរុប រួមទាំងការប្រាក់បង្គរ ទៅតាមរូបិយបណ្ណនីមួយៗ)
- ប៉ូស៊ីសិនហ្វ័រវើដសុទ្ធ (ចំនួនសរុបដែលត្រូវទទួល ដក ចំនួនសរុបដែលត្រូវចំណាយក្រោមប្រតិបត្តិការហ្វ័រវើដប្តូររូបិយបណ្ណ រួមទាំងហ្វូឈ័ររូបិយបណ្ណ និងប្រាក់ដើមនៃស្វបរូបិយបណ្ណដែលមិនរាប់បញ្ចូលនៅក្នុងប៉ូស៊ីសិនដល់ដៃ)
- ការធានា និងឧបករណ៍ដែលមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ដែលនឹងត្រូវអនុវត្ត និងជាទូទៅមិនអាចប្រមូលមកវិញបាន និង
- ខ្ទង់ដទៃទៀតដែលតំណាងឱ្យចំណេញ ឬខាតពីការប្តូររូបិយបណ្ណ។

កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ចំពោះអប់ហ្សិនប្តូររូបិយបណ្ណ ត្រូវគណនាដាច់ដោយឡែកដូចមានកំណត់ក្នុងប្រការ ២៩ នៃប្រកាសនេះ។

នៅពេលគណនាហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ គ្រឹះស្ថានមិនត្រូវកាត់កងរវាងប៉ូស៊ីសិនជារូបិយបណ្ណខុសគ្នាទេ។ ការគណនាប៉ូស៊ីសិនចំហសុទ្ធសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់មានកំណត់ក្នុង "សេចក្តីណែនាំស្តីពី ការអនុវត្តប្រកាសស្តីពី ហានិភ័យទីផ្សារសម្រាប់អនុបាតភាពគ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុនរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ"។ h

ប្រការ ២៨.- ការគណនា "ប៉ូស៊ីសិនចំហសុទ្ធសរុប"

"ប៉ូស៊ីសិនចំហសុទ្ធសរុប" ត្រូវគណនាដោយបូកតម្លៃដាច់ខាតនៃ៖

- ចំនួនដែលធំជាងគេរវាងឡុងប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធសរុប និងសតប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធសរុបនៃរូបិយបណ្ណ និង
- ប៉ូស៊ីសិនសុទ្ធជាមាស (សតប៉ូស៊ីសិន ឬឡុងប៉ូស៊ីសិន)។

ឧទាហរណ៍នៃការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់មានកំណត់ក្នុង "សេចក្តីណែនាំស្តីពី ការអនុវត្តប្រកាសស្តីពី ហានិភ័យទីផ្សារសម្រាប់អនុបាតភាពគ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុនរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ"។

ផ្នែក ៥៖ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអប់ហ្សិន

ប្រការ ២៩.- ការទិញខលអប់ហ្សិន ឬ ភុតអប់ហ្សិន

គ្រឹះស្ថានអាចទិញអប់ហ្សិន (ខល ឬភុត) តែក្នុងគោលបំណងការពារហានិភ័យ។ ក្នុងការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអប់ហ្សិន ទាំងហានិភ័យជាក់លាក់ និងហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ គ្រឹះស្ថានត្រូវគណនាប៉ូស៊ីសិនជាអប់ហ្សិន និងឧបករណ៍សាមីនៃអប់ហ្សិនទាំងនេះ (ប៉ូស៊ីសិនជាសាច់ប្រាក់ ឬប៉ូស៊ីសិនជាហ្វ័រវើដ) ដាច់ដោយឡែកពីប៉ូស៊ីសិនផ្សេងទៀត។ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអប់ហ្សិនមានសង្ខេបក្នុងតារាងខាងក្រោម៖

ប៉ូស៊ីសិន	កាតព្វកិច្ចដើមទុន
ឡុងប៉ូស៊ីសិនជាសាច់ប្រាក់ និងឡុងភុតអប់ហ្សិន ឬ សតប៉ូស៊ីសិនជាសាច់ប្រាក់ និងឡុងខលអប់ហ្សិន	កាតព្វកិច្ចដើមទុន = តម្លៃទីផ្សារនៃមូលបត្រសាមីនៃអប់ហ្សិន X (កម្រិតហានិភ័យជាក់លាក់ + កម្រិតហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ) – ចំណេញពីការអនុវត្តអប់ហ្សិន *កំណត់ចំណាំ៖ ចំពោះអប់ហ្សិនដែលមានឥណប្រតិទានច្រើនជាង ៦ (ប្រាំមួយ) ខែ ចំណេញពីការអនុវត្តអប់ហ្សិន ត្រូវចាត់ទុកស្មើ 0 (សូន្យ)។*

គ្រឹះស្ថានត្រូវបូកបញ្ចូលកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់អប់ហ្សិន បន្ថែមលើកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យពាក់ព័ន្ធ (ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់)។ បន្ទាប់មក កាតព្វកិច្ចដើមទុនត្រូវគុណនឹងមេគុណថ្លឹងទៅតាមប្រភេទហានិភ័យ (១,៣០ សម្រាប់ហានិភ័យអាត្រាការប្រាក់ ៣,៥០ សម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និង ១,២០ សម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់)។

ឧទាហរណ៍នៃការគណនាកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់អប់ហ្សិនមានកំណត់ក្នុង "សេចក្តីណែនាំស្តីពី ការអនុវត្តប្រកាសស្តីពី ហានិភ័យទីផ្សារសម្រាប់អនុបាតភាពគ្រប់គ្រាន់នៃដើមទុនរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ"។

ជំពូកទី ៤

បញ្ញត្តិផ្សេងៗ

ប្រការ ៣០.- វិធានការចំពោះការអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវ

ក្នុងករណីដែលគ្រឹះស្ថានមិនអាចបង្ហាញពីការគណនាហានិភ័យទីផ្សារឱ្យបានត្រឹមត្រូវចំពោះប៉ូស៊ីសិនក្នុងបញ្ជិកាជួញដូររបស់គ្រឹះស្ថាន ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាអាចៈ

- កំណត់ចំនួនបន្ទុកដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ ឬ
- តម្រូវឱ្យគ្រឹះស្ថានបញ្ឈប់ទាំងស្រុង ឬផ្នែកណាមួយនៃសកម្មភាពជួញដូរ។

វិធានការខាងលើក៏នឹងត្រូវបានអនុវត្តចំពោះគ្រឹះស្ថានដែលកត់ត្រាសកម្មភាពជួញដូរមិនត្រឹមត្រូវ ដោយកត់ត្រាឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរទៅក្នុងបញ្ជិកាធនាគារ។

ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា អាចបញ្ឈប់វិធានការខាងលើក្នុងករណីគ្រឹះស្ថានអាចបង្ហាញសមត្ថភាពក្នុងការគណនាហានិភ័យទីផ្សារបានត្រឹមត្រូវ។

ប្រការ ៣១.- កាតព្វកិច្ចរាយការណ៍

គ្រឹះស្ថានត្រូវផ្ញើជូនធនាគារជាតិនៃកម្ពុជានូវរបាយការណ៍ស្តីពី ប៉ូស៊ីសិនបញ្ជិកាជួញដូរប្រចាំឆមាស សម្រាប់គ្រប់រូបិយបណ្ណគិតជាមធ្យមរយៈពេល ៦ (ប្រាំមួយ) ខែ ចាប់ពីខែមករា រហូតដល់ខែមិថុនា និងពីខែកក្កដា រហូតដល់ខែធ្នូ យ៉ាងយូរបំផុតត្រឹមថ្ងៃទី១០ នៃខែមករា និងខែកក្កដារៀងគ្នា ដោយប្រើគំរូរបាយការណ៍ដូចមានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១។

គ្រឹះស្ថានត្រូវផ្ញើជូនធនាគារជាតិនៃកម្ពុជានូវរបាយការណ៍ស្តីពី ទ្រព្យសកម្មក្រោយថ្លឹងហានិភ័យសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សាររបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ ប្រចាំខែ នៅកម្រិតគ្រឹះស្ថាន យ៉ាងយូរបំផុតត្រឹមថ្ងៃទី១០នៃខែបន្ទាប់ និងប្រចាំត្រីមាស នៅកម្រិតគួបសរុប(ប្រសិនបើមាន) យ៉ាងយូរបំផុតត្រឹមថ្ងៃទី១៥ នៃខែទីមួយនៃត្រីមាសបន្ទាប់ ដោយប្រើគំរូរបាយការណ៍ដូចមានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ២។

ជំពូកទី ៥

ទណ្ឌកម្ម និងពិន័យ

ប្រការ ៣២.- ទណ្ឌកម្មខាងវិន័យ

គ្រឹះស្ថានដែលមិនគោរពតាមខ្លឹមសារនៃប្រកាសនេះ នឹងត្រូវទទួលរងទណ្ឌកម្មខាងវិន័យដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៥២ នៃច្បាប់ស្តីពី គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

ប្រការ ៣៣.- ពិន័យអន្តរការណ៍

បន្ថែមលើទណ្ឌកម្មខាងវិន័យ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាអាចដាក់ពិន័យអន្តរការណ៍ដូចខាងក្រោមៈ

១. គ្រឹះស្ថានដែលមិនគោរពកាតព្វកិច្ចរាយការណ៍ដូចមានកំណត់ក្នុងប្រការ ៣១ នៃប្រកាសនេះ នឹងត្រូវទទួលរងពិន័យជាទឹកប្រាក់ចំនួន ១.០០០.០០០ (មួយលាន) រៀល ក្នុង ១ (មួយ) ថ្ងៃ។

២. គ្រឹះស្ថានដែលល្មើសនឹងបញ្ញត្តិផ្សេងៗទៀតក្រៅពីចំណុច (១) នៃប្រការនេះ នឹងត្រូវទទួលរងពិន័យជាទឹកប្រាក់ចំនួន ៣.០០០.០០០ (បីលាន) រៀល ក្នុង ១ (មួយ) ថ្ងៃ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាអនុញ្ញាតឱ្យកែតម្រូវផុតកំណត់។

ជំពូកទី ៦

អវសានប្បញ្ញត្តិ

ប្រការ ៣៤.- និរាករណ៍

បទប្បញ្ញត្តិដែលត្រូវបានចាត់ទុកជានិរាករណ៍៖

- ប្រកាសលេខ ធ៧-០៧-១៣៤ ប្រ.ក ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧ ស្ដីពី ការត្រួតពិនិត្យស្ថានភាពចំហសុទ្ធនៃរូបិយបណ្ណចំពោះគ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- ប្រកាសលេខ ធ៧-០១២-១៨៤ ប្រ.ក ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២ ស្ដីពី កម្រិតកំណត់នៃការកាន់កាប់ និងជួញដូរមូលបត្ររបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- សេចក្ដីជូនដំណឹងលេខ ធ៧-០២០-៨៦៨ ឆ.ត ចុះថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២០ ស្ដីពី ករណីលើកលែងកម្រិតកំណត់លើស្ថានភាពចំហសុទ្ធចំពោះរូបិយវត្ថុជាតិ និង
- រាល់លិខិតបទដ្ឋានដែលមានខ្លឹមសារផ្ទុយនឹងប្រកាសនេះ។

ប្រការ ៣៥.- ការអនុវត្ត

អគ្គលេខាធិការ អគ្គនាយកត្រួតពិនិត្យ អគ្គនាយកគោលនយោបាយនិងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ អគ្គនាយកប្រតិបត្តិការ អគ្គបេឡា អគ្គពិនិត្យ ប្រធាននាយកដ្ឋាន-អង្គភាពក្រោមឱវាទធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាដែលមានការពាក់ព័ន្ធ និងគ្រប់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើស្ថិតនៅក្រោមអាណាព្យាបាលរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ត្រូវអនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវប្រកាសនេះតាមភារកិច្ចរៀងៗខ្លួន។

ប្រការ ៣៦.- ថ្ងៃមានប្រសិទ្ធភាព

ប្រកាសនេះមានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្តចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខានេះតទៅ។

ថ្ងៃសុក្រ ៤កើត ខែចេត្រ ឆ្នាំថោះ បញ្ចស័ក ព.ស.២៥៦៧

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៤

ទេសាភិបាល

ជា សិរី

កន្លែងទទួល៖

- ដូចប្រការ ៣៥ "ដើម្បីអនុវត្ត"
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

ចម្លងជូន៖

- គ្រប់សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាល
- ទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
  "ដើម្បីជ្រាបជាព័ត៌មាន"
- នាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលនៃទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
  "ដើម្បីចុះផ្សាយក្នុងរាជកិច្ច"

ឧបសម្ព័ន្ធ ១

របាយការណ៍ ស្ដីពី ប៉ូស៊ីសិនបញ្ជិកាជួញដូរ

សម្រាប់រយៈពេល ៦ខែ ពីខែមករា (កក្កដា)ឆ្នាំ.........ដល់ ខែមិថុនា (ធ្នូ) ឆ្នាំ.........

Report on Trading Book Positions

For the 6-month period from January (July).........to June (December)..........

	មករា ដល់ មិថុនា (ឬ កក្កដា ដល់ ធ្នូ) January to June (or July to December)						ជាមធ្យម Average
	មករា (កក្កដា) Jan. (Jul.)	កុម្ភៈ (សីហា) Feb. (Aug.)	មីនា (កញ្ញា) Mar. (Sep.)	មេសា (តុលា) Apr. (Oct.)	ឧសភា (វិច្ឆិកា) May (Nov.)	មិថុនា (ធ្នូ) Jun. (Dec.)	
១. ប៉ូស៊ីសិនបញ្ជិកាជួញដូរសរុបនៅក្នុងតារាងតុល្យការ 1. Total on-balance sheet trading book positions							
ប៉ូស៊ីសិនឧបករណ៍បំណុល *Debt instruments positions*							
ប៉ូស៊ីសិនពីកិច្ចសន្យារីប៉ូ/រីវើសរីប៉ូ និង ប៉ូស៊ីសិនពីការខ្ចីខ្ចីនិងខ្ចីមូលបត្រ *Positions from repo/reverse repo and security borrowing and lending*							
ប៉ូស៊ីសិនឧបករណ៍មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ *Equity instruments positions*							
២. ប្រតិបត្តិការឧបករណ៍និស្សន្ទសរុបក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ 2. Total derivative transactions in the trading book							
ឧបករណ៍និស្សន្ទពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់ និងឧបករណ៍បំណុល *Derivatives linked to interest rate and debt instruments*							

ឧបករណ៍និស្សន្ទពាក់ព័ន្ធនឹងមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ និងសន្ទស្សន៍ភាគហ៊ុន *Derivatives linked to equity price and stock index*							
ឧបករណ៍និស្សន្ទពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាប្តូរប្រាក់ *Derivatives linked to foreign exchange*							
៣. ប៉ូស៊ីសិនអត្រាប្តូរប្រាក់នៃគ្រប់រូបិយបណ្ណ 3. Foreign exchange positions of all currencies							
៤. ប៉ូស៊ីសិនបញ្ជិកាជួញដូរសរុប (១+២+៣) 4. Total trading book positions (1+2+3)							
៥. ទ្រព្យសកម្មសរុប 5. Total assets							
៦. ភាគរយនៃប៉ូស៊ីសិនបញ្ជិកាជួញដូរ (៤÷៥) 6. Percentage of trading book positions (4÷5)							

ឧបសម្ព័ន្ធ ២

របាយការណ៍ ស្ដីពី ទ្រព្យសកម្មក្រោយថ្លឹងហានិភ័យសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ របស់គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ

Report on Risk-weighted Assets (RWA) for Market Risk in Deposit-taking Banks and Financial Institutions

លេខសម្គាល់របាយការណ៍ Report ID	
ជំនាន់របាយការណ៍ Report Version	
កាលបរិច្ឆេទ As at	
ឈ្មោះគ្រឹះស្ថាន Institution's Name	
អត្រាប្ដូរប្រាក់ក្នុង ១ ដុល្លារអាមេរិក = X រៀល Exchange Rate 1 USD = X Riel	
ឯកតាគិតជាលានរៀល In million Riels	

១.កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ **1. Capital requirement for interest rate risk**	
១.១ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យជាក់លាក់ 1.1 Capital requirement for specific risk	
១.២ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ 1.2 Capital requirement for general market risk	
១.៣ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអប់ហ្សិនពីឧបករណ៍បំណុល 1.3 Capital requirement for option risks from debt instruments	
សរុបកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ (ក) Total capital requirement for interest rate risk (A)	
បន្ទុកដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាការប្រាក់ (I) = (ក) x ១,៣០ Total capital charge for interest rate risk (I) = (A) x 1.30	
២. កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ **2. Capital requirement for equity risk**	
២.១ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យជាក់លាក់ 2.1 Capital requirement for specific risk	

២.២ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ 2.2 Capital requirement for general market risk	
២.៣ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអប់ហ្សិនពីឧបករណ៍មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ 2.3 Capital requirement for option risks from equity instruments	
សរុបកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ (ខ) Total capital requirement for equity risk (B)	
បន្ទុកដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ (II) = (ខ) x ៣,៥០ Total capital charge for equity risk (II) = (B) x 3.50	
៣.កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ **3. Capital requirement for foreign exchange risk**	
៣.១ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ 3.1 Capital requirement for foreign exchange risk	
៣.២ កាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអប់ហ្សិនពីឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាប្តូរប្រាក់ 3.2 Capital requirement for option risks from foreign exchange instruments	
សរុបកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ (គ) Total capital requirement for foreign exchange risk (C)	
បន្ទុកដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យអត្រាប្តូរប្រាក់ (III) = (គ) x ១,២០ Total capital charge for foreign exchange risk (III) = (C) x 1.20	
បន្ទុកដើមទុនសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ (IV) = (I)+(II)+(III) **Total Capital Charge for Market Risk** (IV) = (I)+(II)+(III)	
ទ្រព្យសកម្មក្រោយថ្លឹងហានិភ័យសម្រាប់ហានិភ័យទីផ្សារ *= (IV) x* ***១២,៥០*** *RWA for Market Risk = (IV) x 12.50*	

ឧបសម្ព័ន្ធ ៣

កម្រិតថ្លឹងហានិភ័យជាក់លាក់ចំពោះឧបករណ៍ពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់

ប្រភេទ	ចំណាត់ថ្នាក់	កម្រិតថ្លឹងហានិភ័យជាក់លាក់
មូលបត្របំណុលរដ្ឋ	- មូលបត្របោះផ្សាយ ឬធានាដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា - មូលបត្របោះផ្សាយដោយធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា	0%
	ចំណាត់ថ្នាក់សមមូលនឹង AAA ដល់ AA-	0%
	ចំណាត់ថ្នាក់សមមូលនឹង A+ ដល់ BBB-	០,២៥% (ឥណប្រតិទាននៅសល់ ≤ ៦ខែ)
		១% (៦ខែ < ឥណប្រតិទាននៅសល់ ≤ ២៤ខែ)
		១,៦% (ឥណប្រតិទាននៅសល់ > ២៤ខែ)
	ចំណាត់ថ្នាក់សមមូលនឹង BB+ ដល់ B-	៨%
	ចំណាត់ថ្នាក់សមមូល ក្រោម B-	១២%
	មិនមានចំណាត់ថ្នាក់	៨%
មូលបត្របំណុលមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់	ចំណាត់ថ្នាក់សមមូលនឹង AAA ដល់ BBB-	០,២៥% (ឥណប្រតិទាននៅសល់ ≤ ៦ខែ)
		១% (៦ខែ < ឥណប្រតិទាននៅសល់ ≤ ២៤ខែ)
		១,៦% (ឥណប្រតិទាននៅសល់ > ២៤ខែ)
មូលបត្របំណុលផ្សេងៗ	ចំណាត់ថ្នាក់សមមូលនឹង BB+ ដល់ BB-	៨%
	ចំណាត់ថ្នាក់សមមូល ក្រោម BB-	១២%
	មិនមានចំណាត់ថ្នាក់	៨%

ឧបសម្ព័ន្ធ ៤

តារាងសង្ខេបស្តីពីកាតព្វកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ឧបករណ៍និស្សន្ទពាក់ព័ន្ធនឹងអត្រាការប្រាក់

ឧបករណ៍	ហានិភ័យជាក់លាក់	ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ
ប្រតិបត្តិការហ្យូឈឺរនៅលើទីផ្សារផ្លូវការ		
- មូលបត្របំណុលរដ្ឋ	មាន	មាន៖ ពីរប៉ូស៊ីសិន
- មូលបត្របំណុលសាជីវកម្ម	មាន	មាន៖ ពីរប៉ូស៊ីសិន
- សន្ទស្សន៍អត្រាការប្រាក់ (ឧទាហរណ៍៖ SOFR)	គ្មាន	មាន៖ ពីរប៉ូស៊ីសិន
ប្រតិបត្តិការហ្វ័រវើដនៅលើទីផ្សារវិលងបញ្ជរ		
- មូលបត្របំណុលរដ្ឋ	មាន	មាន៖ ពីរប៉ូស៊ីសិន
- មូលបត្របំណុលសាជីវកម្ម	មាន	មាន៖ ពីរប៉ូស៊ីសិន
- សន្ទស្សន៍អត្រាការប្រាក់	គ្មាន	មាន៖ ពីរប៉ូស៊ីសិន
កិច្ចសន្យាហ្វ័រវើដអត្រាការប្រាក់, កិច្ចសន្យាស្វប	គ្មាន	មាន៖ ពីរប៉ូស៊ីសិន
កិច្ចសន្យាហ្វ័រវើដអត្រាប្តូរប្រាក់	គ្មាន	មាន៖ ប៉ូស៊ីសិនមួយ សម្រាប់រូបិយបណ្ណមួយ
ប្រតិបត្តិការអប់ហ្សិន		
- មូលបត្របំណុលរដ្ឋ	មាន	ប៉ូស៊ីសិនជាអប់ហ្សិននិង ប៉ូស៊ីសិននៃឧបករណ៍សាមី ត្រូវបានគណនាដាច់ដោយឡែកពីប៉ូស៊ីសិនដទៃទៀត នៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ។
- មូលបត្របំណុលសាជីវកម្ម	មាន	
- សន្ទស្សន៍អត្រាការប្រាក់	គ្មាន	
- កិច្ចសន្យាហ្វ័រវើដអត្រាការប្រាក់ និង កិច្ចសន្យាស្វប	គ្មាន	

ឧបសម្ព័ន្ធ ៥

តារាងសង្ខេបស្តីពីភាគពួកកិច្ចដើមទុនសម្រាប់ឧបករណ៍និស្សន្ទមូលបត្រកម្មសិទ្ធិ

ឧបករណ៍	ហានិភ័យជាក់លាក់	ហានិភ័យទីផ្សារទូទៅ
ប្រតិបត្តិការហ្យូឈរនៅលើទីផ្សារផ្លូវការ និងលើទីផ្សារវិលជុំបញ្ជរ		មាន, ហានិភ័យដូចឧបករណ៍សាមី
- មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ	មាន	
- សន្ទស្សន៍	មាន	
ប្រតិបត្តិការអប់ហ្សិន		ប៉ូស៊ីសិនជាអប់ហ្សិននិងប៉ូស៊ីសិននៃឧបករណ៍សាមី ត្រូវបានគណនាដាច់ដោយឡែកពីប៉ូស៊ីសិនដទៃទៀតនៅក្នុងបញ្ជិកាជួញដូរ។
- មូលបត្រកម្មសិទ្ធិ	មាន	
- សន្ទស្សន៍	មាន	